

Unitat 7: QUINA HORA ÉS? TENS HORA?, QUE TÉ HORA? A QUINA HORA QUEDEM?

“EM DONES L’HORA?”

7.1 INTRODUCCIÓ

El sistema de notació horària pertany a la zona de domini lingüístic del català central, i en canvi, no és propi de bona part del català occidental, valencià i balear. El *sistema tradicional* basat en quarts és només una de les formes d'expressar l'hora a Catalunya, una forma que ens parla d'una vivència del temps en què no calia fragmentar-lo fins al minut i on les campanades eren el referent quotidià del pas del temps.

Els números es refereixen a l'hora que s'esmenta, per exemple per les 11.10 podem dir **les onze i deu minuts del matí** mentre que per les 11.15, **un quart de dotze del migdia**. A diferència de moltes de les llengües que ens envolten, el sistema català del principat parla de l'hora cap a la qual es va, és a dir, l'hora en curs i no l'hora passada. Per exemple diem **és un quart de vuit** quan són les 7 i 15 minuts. La unitat mínima de temps no és el minut sinó el mig quart, que correspon a 7 minuts i mig. Per tant, la durada d'una hora queda dividida en 8 mitjos quarts. Es diu **són tres quarts i mig d'onze** quan falten set o vuit minuts per a les onze.

D'on surt això? L'origen d'aquest fraccionament és al rellotge de sol, on entre hora i hora es marcaven 4 segments radials, els quarts i en cap cas es marcaven els minuts. Si l'ombra estava entre 2 segments, es parlava de mig quart. Un minut no tenia massa sentit fa 150 anys. Tradicionalment, s'utilitzen expressions com **vora un quart de sis** o **prop d'un quart de sis** per indicar que falten uns minuts per les 5:15 o **les quatre tocades** per indicar que passen uns minuts de les 4. La referència a les

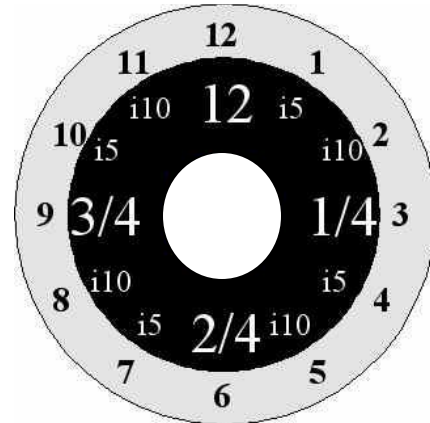
hores tocades ens suggereix la importància del campanar de l'església com a organitzador del temps en el món rural.

Rinxolant el rinxol: Quan ja han passat uns quarts minuts també es pot utilitzar "ben tocats", per exemple, les 3:46 i les 3:47 serien **tres quarts tocats de quatre** mentre que les 3:48 podrien ser **tres quarts ben tocats de quatre**. Per indicar que falta ben poc, es poden utilitzar les expressions com **gairebé mig quart de quatre** o **la una encara no**.

I cinc, i deu: És molt comú afegir 5 o 10 minuts als quarts per tal de donar més precisió al sistema tradicional, tot i que suposem que aquests períodes no es van utilitzar fins a la implantació dels rellotges mecànics. S'afegeixen 5 o 10 minuts als quarts, sempre en positiu. Per exemple **dos quarts i cinc** o **dos quarts i deu**. Per tant, no és correcte l'expressió ***tres quarts menys cinc**.

Però, com és diu l'hora? L'hora pot expressar-se sense verb: **un quart de dues**, o bé precedida per "són", excepte per a la una o per a les expressions amb un quart o mig quart on s'utilitza "és": **són dos quarts de sis, és la una en punt, és un quart de tres**. L'expressió popular **són quarts de nou**, indica un període que pot oscil·lar entre les 8:20 i les 8:40. Passa d'un quart... sense arribar encara a tres quarts.

Contesta si són veritables o falses les següents afirmacions:

		V	F
1.	L'hora en català només es pot expressar amb el sistema de quarts		
2.	L'origen del sistema de quarts està en el món rural i en els rellotges digitals		
3.	El sistema de quarts pertany a tot el domini del català		
4.	L'hora en el sistema de quarts és pot dir de forma aproximada, sense exactitud		
5.	L'hora en el sistema de quarts sempre es fa en positiu, mai es resta com en altres llengües.		

1. Digues quina hora marquen els següents rellotges digitals:

a. 11.30 h: _____	f. 16.00 h: _____
b. 14.15 h: _____	g. 21.35 h: _____
c. 12.20 h: _____	h. 10.05 h: _____
d. 07.45 h: _____	i. 22.50 h: _____
e. 23.25 h: _____	j. 00.40 h: _____

2. Contesteu aquestes preguntes:

a) A quina hora obren? (08.30 h)

b) Quin horari fas? (de 13.45 h a 16.50 h)

c) A quina hora s'acaba la pel·lícula? (12.30 h)

d) A quina hora arriba el tren? (17.15 h)

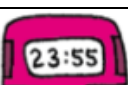

e) I més tard? (18.15 h, 19.15 h i 20.15 h)

3. Selecciona la solució correcta de les sèries següents:

	És un quart de sis.	És un quart de quatre.	És un quart de cinc.
	Són dos quarts de deu.	Són dos quarts de vuit..	Són dos quarts de nou.
	Són tres quarts de dues.	Són tres quarts de tres.	Són tres quarts de quatre.
	És un quart de set.	És un quart de vuit.	És un quart de sis.
	Són dos quarts de cinc.	Són dos quarts de quatre.	Són dos quarts de tres.
	Són tres quarts de nou.	Són tres quarts d'onze.	Són tres quarts de deu.

4. QUINA HORA ÉS? Relaciona els rellotges amb les hores escrites.

1	És un quart i mig de tres.	
2	Cap a les dotze.	
3	Són dos quarts i mig de tres.	
4	Als volts de les tres.	
5	Cap al vespre.	
6	A tres quarts tocats de dues	
7	Són quarts de quatre.	
8	Cap a mitjanit.	

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	

LES PARTS DEL DIA

Té a veure amb el sol i, per tant, varia al llarg de l'any, però per a situar l'hora en el moment del dia que li correspon podeu fer servir aquesta guia.

Matinada: 1, 2, 3, 4, 5/ **Matí:** 6, 7, 8, 9, 10, 11/ **Migdia:** 12, 13, 14

/ **Tarda:** 15, 16, 17, 18 / **Vespre:** 19, 20, 21, 22/ **Nit:** 23, 24

5. Completeu les frases següents:

- De l'alba fins al migdia és **el matí** _____
- Des de mitja nit fins a l'alba és la _____
- Des que comença a pondre's el sol fins que es fa fosc és _____
- Del migdia fins que comença a pondre's el sol és _____

5. Des que es fa fosc fins a la mitja nit és _____

6. Encercla la resposta correcta:

1	De les 19:00 h a les 21:00 h és ...		
	a. la tarda	b. el vespre	c. la matinada
2	De les 6:00 h a les 12:00 h és ...		
	a. el migdia	b. la nit	c. el matí
3	De les 15:00 h a les 18:00 h ...		
	a. la matinada	b. el vespre	c. la tarda
4	De les 12:00 h a les 14:00 h ...		
	a. el migdia	b. la tarda	c. la nit
5	De les 21:00 h a les 24:00 h és ...		
	a. la nit	b. el vespre	c. la tarda
6	De la 01:00 h a les 05:00 h és ...		
	a. el matí	b. el migdia	c. la matinada

ELS DIES DE LA SETMANA

Els dies de la setmana	
dilluns (dl)	divendres (dv)
dimarts (dt)	dissabte (ds)
dimecres (dc)	diumenge (dg)
dijous (dj)	

ELS MESOS DE L'ANY I LES ESTACIONS

<i>Els mesos de l'any</i>	<i>Les estacions</i>
gener	primavera estiu tardor hivern
febrer	
març	
abril	
maig	
juny	
juliol	
agost	
setembre	
octubre	
novembre	
desembre	

7. Subratlla els mesos de l'any en els refranys i frases fetes següents que es diuen en diferents poblacions de la Franja d'Aragó i parleu a classe què volen dir:

- 1 Quan arribe el giner val més que t'abrigos bé.
- 2 L'aigua de febrer, tota dins d'un calder.
- 3 Aigua de març, herba als sembrats.
- 4 A l'abril, o vint-i-un dies plou o sixty podràs prendre el sol.
- 5 Aigua de maig, fruxa per als sembrats.
- 6 Al juny, la falç al puny.
- 7 Al juliol se plante la col.
- 8 A l'agost a les set ja és fosc.
- 9 Al setembre, o se sequen les fonts o s'emporten los ponts.
- 10 A l'octubre, ame(t)lles collides; i al novembre olives marcides.
- 11 Al novembre qui no ha sembrat que ja no sembro més.
- 12 A Sant Esteve un pas de llebre.

8. Busca els dotze mesos de l'any en aquesta sopa de lletres:

N	O	V	E	M	B	R	E	X
E	G	P	M	A	R	Ç	F	A
D	J	U	L	I	O	L	U	B
O	U	A	J	G	E	N	E	R
C	N	R	T	LL	X	H	F	I
T	Y	A	G	O	S	T	E	L
U	O	C	U	A	R	A	B	Y
B	S	E	T	E	M	B	R	E
R	W	Q	M	E	T	E	E	J
E	D	E	S	E	M	B	R	E

DIVISIÓ DEL TEMPS

<p>abans-d'ahir ahir anit avui demà demà passat cap d'any any nou l'endemà l'any l'any bixest de seguida enguany</p>	<p>el dia l'alba el capvespre la nit el quart la quinzena el segle la setmana el cap de setmana a mitjan abans adés aviat / prompte</p>
--	---

9. Posa cadascuna de les següents paraules al lloc que els correspongui:

AVUI - AHIR -DEMÀ – ARA - ABANS - DESPRÉS - MAI -SEMPRE

avui

ara

Aquest rellotge va bé _____ i no s'espatlla_____.

10. Amb les mateixes paraules de l'exercici anterior, omple els espais buits de les frases següents:

- Marta: Ha arribat *avui* la Carme?
- Montserrat: No, ja va arribar _____.
- Cristina: Doncs jo em pensava que arribaria _____.

- Que vols venir amb nosaltres?
- No, _____ no puc.
- I després?
- Tampoc, per què no m'ho dèieu _____ !

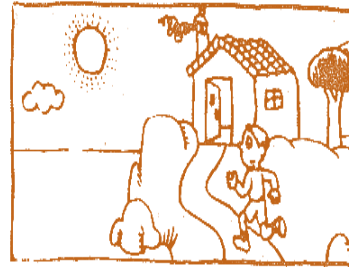

- Oi que no riu _____ en Pere?
- No, _____ està trist.

11. Completa les frases següents amb els temporals:

El sol surt a les set del _____.

En Pere torna a casa a les dotze del _____.

La barca surt al mar a les sis de la _____.

El sol es pon a les vuit del _____.

La lluna i les estrelles es veuen a la _____. Les barques tornen a terra a les quatre de la _____.

12. Ratlla la paraula sobrerera i explica quina relació tenen els altres mots entre ells:

1

dimecres, setembre, agost, gener

2

diumenge, novembre, dilluns, dijous

3

al vespre, al migdia, al carrer, al matí

4

un dia, un any, un mes, un bolígraf

5

a la nit, a la taula, a la matinada, a la tarda

6

El retolador, els mesos, els anys, les estacions

13. Omple els espais buits amb les locucions:

DE LA MATINADA - DEL MATÍ –

DEL MIGDIA - DE LA TARDA –

DEL VESPRE - DE LA NIT

La Maria es lleva sempre a les set _____ perquè entra a treballar a les vuit. Fa jornada intensiva i plega a les tres _____. En canvi en Joan no es lleva fins a les dotze _____ perquè fa de vigilant nocturn i treballa de les vuit _____ a les cinc _____.

La Maria a les onze _____ té un quart d'hora de descans i l'aprofita per esmorzar perquè no pot dinar fins molt tard, quan arriba a casa a les quatre _____. Dos cops per setmana va a classes d'anglès de sis a set _____, per això hi ha dies que, després de dinar, es posa a estudiar fins a les nou _____.

Avui, quan surti de classe, es trobarà amb en Joan, que fa festa, i aniran al cine. La sessió comença a les deu _____ i acaba a la una _____. Després potser aniran a ballar fins a les tres _____. Demà segur que no es llevaran fins a les dues _____.

14. Omple els espais buits amb *ahir* / *demà* / *abans d'ahir* / *demà passat* :

DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE	DIUMENGE	DILLUNS
13	14	15	16	17
		<i>avui</i>		

15. QUIN DIA ÉS? Si avui és diumenge, dia 5 de maig, quins dies són aquests? Digues el dia i la data:

MAIG

DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE	DIUMENGE
		1 	2	3	4 	5
6	7	8	9	10	11 	12
13	14	15	16	17	18 	19
20 	21	22	23	24	25 	26
27	28	29	30	31		

1. D'AVUI EN VUIT
2. D'AVUI EN QUINZE
3. DIJOUS VINENT
4. DEMÀ PASSAT
5. ABANS D'AHIR

16. L'AGENDA DE L'ANNA ROIG: Tot seguit escoltareu dues vegades l'agenda de la cantant del grup Anna Roig i l'*Ombre de ton chien*, un fragment del programa 33 recomana del Canal 33. Heu de respondre si les afirmacions següents són vertaderes (a) o falses (b).

<https://www.youtube.com/watch?v=gzPI5sgQoek>

		V	F
1	Anna Roig és professora dels alumnes de 0 a 6 anys d'una escola de música.		
2	La promoció del disc <i>Un pas i neu i un pas</i> serà divendres, dissabte i diumenge.		
3	Algunes de les aficions actuals de l'Anna Roig són la dansa africana i el cinema francès.		
4	L'SCAN és una exposició sobre el talent fotogràfic de deu artistes.		
5	Dos vespres, de dies diferents, anirà al concert de Joan Colomo i a veure la pel·lícula <i>Les senyorettes de Rochefort</i> .		

SOLUCIONS

1. Contesta si són veritables o falses les següents afirmacions:

		V	F
1.	L'hora en català només es pot expressar amb el sistema de quarts		X
2.	L'origen del sistema de quarts està en el món rural i en els rellotges digitals		X
3.	El sistema de quarts pertany a tot el domini del català		X
4.	L'hora en el sistema de quarts és pot dir de forma aproximada, sense exactitud	X	
5.	L'hora en el sistema de quarts sempre es fa en positiu, mai es resta com en altres llengües.	X	

2. Digues quina hora marquen els següents rellotges digitals:

a. 11.30 h: **Dos quarts d'onze**b. 14.15 h: **Un quart de tres**c. 12.20 h: **Un quart i cinc de la una/d'una**d. 07.45 h: **Tres quarts de vuit**e. 23.25 h: **Un quart i deu de dotze**f. 16.00 h: **Les quatre en punt**g. 21.35 h: **Dos quarts i cinc de deu**h. 10.05 h: **Les deu i cinc minuts**i. 22.50 h: **Tres quarts i cinc d'onze/de les onze**j. 00.40 h: **Dos quart i deu de la una / d'una**

3. Contesteu aquestes preguntes:

f) A quina hora obren? (08.30 h)

A dos quarts de nou

g) Quin horari fas? (de 13.45 h a 16.50 h)

Des de tres quarts de dues fins a tres quarts i cinc de cinc.

h) A quina hora s'acaba la pel·lícula? (12.30 h)

A dos quarts d'una

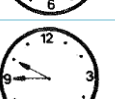
i) A quina hora arriba el tren? (17.15 h)

A un quart de sis

j) I més tard? (18.15 h, 19.15 h i 20.15 h)

A un quart de set, un quart de vuit i un quart de nou

4. Selecciona la solució correcta de les sèries següents:

	És un quart de sis.	És un quart de quatre.	És un quart de cinc.
	Són dos quarts de deu.	Són dos quarts de vuit.	Són dos quarts de nou.
	Són tres quarts de dues.	Són tres quarts de tres.	Són tres quarts de quatre.
	És un quart de set.	És un quart de vuit.	És un quart de sis.
	Són dos quarts de cinc.	Són dos quarts de quatre.	Són dos quarts de tres.
	Són tres quarts de nou.	Són tres quarts d'onze.	Són tres quarts de deu.

5. QUINA HORA ÉS? Relaciona els rellotges amb les hores escrites.

1	És un quart i mig de tres.	a
2	Cap a les dotze.	b
3	Són dos quarts i mig de tres.	h
4	Als volts de les tres.	f
5	Cap al vespre.	c
6	A tres quarts tocats de dues	e
7	Són quarts de quatre.	d
8	Cap a mitjanit.	g

6. Completeu les frases següents:

7. De l'alba fins al migdia és **el matí**
8. Des de mitja nit fins a l'alba és la **matinada**
3. Des que comença a pondre's el sol fins que es fa fosc és **el vespre**
4. Del migdia fins que comença a pondre's el sol és **la tarda**
5. Des que es fa fosc fins a la mitja nit és **la nit**

7. Encercla la resposta correcta:

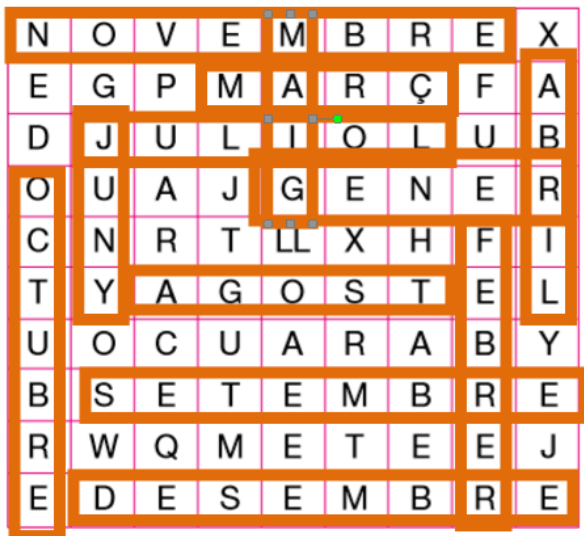
1	De les 19:00 h a les 21:00 h és ...		
	a. la tarda	b. el vespre	c. la matinada
2	De les 6:00 h a les 12:00 h és ...		
	a. el migdia	b. la nit	c. el matí
3	De les 15:00 h a les 18:00 h ...		
	a. la matinada	b. el vespre	c. la tarda
4	De les 12:00 h a les 14:00 h ...		
	a. el migdia	b. la tarda	c. la nit
5	De les 21:00 h a les 24:00 h és ...		
	a. la nit	b. el vespre	c. la tarda
6	De la 01:00 h a les 05:00 h és ...		
	a. el matí	b. el migdia	c. la matinada

8. Subratlla els mesos de l'any en els refranys i frases fetes següents que es diuen en diferents poblacions de la Franja d'Aragó i parleu a classe què volen dir:

- 1** Quan arribi el **giner** val més que t'abrigos bé.
- 2** L'aigua de **febrer**, tota dins d'un calder.
- 3** Aigua de **març**, herba als sembrats.
- 4** A l'**abril**, o vint-i-un dies plou o sixty podràs prendre el sol.
- 5** Aigua de **maig**, fruita per als sembrats.

- 6 Al **juny**, la falç al puny.
- 7 Al **juriol** se plante la col.
- 8 A l'**agost** a les set ja és fosc.
- 9 Al **setembre**, o se sequen les fonts o s'emporten los ponts.
- 10 A l'**octubre**, ame(t)lles collides; i al novembre olives marcides.
- 11 Al **novembre** qui no ha sembrat que ja no sembro més.
- 12 A Sant Esteve un pas de llebre.

9. Busca els dotze mesos de l'any en aquesta sopa de lletres:

10. Posa cadascuna de les següents paraules al lloc que els correspongui:

ahir

avui

demà

abans

ara

després

Aquest rellotge va **bé** i no s'espatlla **mai**.

11. Amb les mateixes paraules de l'exercici anterior, omple els espais buits de les frases següents:

- Marta: Ha arribat *avui* la Carme?
- Montserrat: No, ja va arribar **ahir**.
- Cristina: Doncs jo em pensava que arribaria **demà**

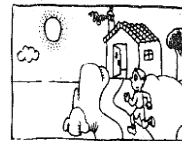
- Que vols venir amb nosaltres?
- No, **ara** no puc.
- I després?
- Tampoc, per què no m'ho dèieu **abans**!

- Oi que no riu **mai** en Pere?
- No, **sempre** està trist.

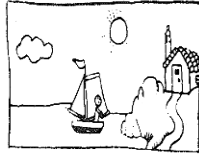
12. Completa les frases següents amb els temporals:

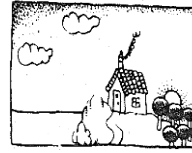
El sol surt a les set del **matí**

En Pere torna a casa a les dotze del **migdia**.

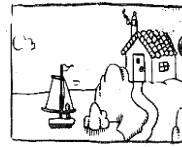
La barca surt al mar a les sis de la **tarda**

El sol es pon a les vuit del **vespre**

La lluna i les estrelles es veuen a la **nit**. Les barques tornen a terra a les quatre de la **matinada**

13. Ratlla la paraula sobrerera i explica quina relació tenen els altres mots entre ells:

- 1 **dimecres**, setembre, agost, gener: **és un dia de la setmana i la resta mesos.**
- 2 diumenge, **novembre**, dilluns, dijous: **és un mes i la resta dies de la setmana.**
- 3 al vespre, al migdia, **al carrer**, al matí: **és un nom de lloc i la resta parts del dia.**
- 4 un dia, un any, un mes, **un bolígraf**: **és el nom d'un objecte i la resta mesures de temps.**
- 5 a la nit, **a la taula**, a la matinada, a la tarda: **és un objecte (un moble) i la resta parts del dia.**
- 6 **El retolador**, els mesos, els anys, les estacions: **és un objecte i la resta són mesures de temps.**

14. Omple els espais buits amb les locucions:

La Maria es lleva sempre a les set **del matí** perquè entra a treballar a les vuit. Fa jornada intensiva i plega a les tres **de la tarda**. En canvi en Joan no es lleva fins a les dotze **del migdia** perquè fa de vigilant nocturn i treballa de les vuit **del vespre** a les cinc **de la matinada**.

La Maria a les onze **del matí** té un quart d'hora de descans i l'aprofita per esmorzar perquè no pot dinar fins molt tard, quan arriba a casa a les quatre **de la tarda**. Dos cops per setmana va a classes d'anglès de sis a set **de la tarda** per això hi ha dies que, després de dinar, es posa a estudiar fins a les nou **del vespre**.

Avui, quan surti de classe, es trobarà amb en Joan, que fa festa, i aniran al cine. La sessió comença a les deu **de la nit** i acaba a la una **de la matinada**. Després potser aniran a ballar fins a les tres **de la matinada**. Demà segur que no es llevaran fins a les dues **del migdia**.

15. Omple els espais buits amb ahir / demà / abans d'ahir / demà passat :

DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE	DIUMENGE	DILLUNS
13	14	15	16	17
Abans d'ahir	ahir	<i>avui</i>	demà	Demà passat

16. QUIN DIA ÉS? Si avui és diumenge, dia 5 de maig, quins dies són aquests? Digues el dia i la data:

M A I G

DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE	DIUMENGE
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

D'avui en vuit: 13 de maig

D'avui en quinze: 20 de maig

Dijous vinent: 9 de maig

Demà passat: 6 de maig

Abans d'ahir: 3 de maig

17. L'AGENDA DE L'ANNA ROIG: Tot seguit escoltareu dues vegades l'agenda de la cantant del grup Anna Roig i *l'Ombre de ton chien*, un fragment del programa 33 recomana del Canal 33. Heu de respondre si les afirmacions següents són vertaderes (a) o falses (b).

		V	F
1	Anna Roig és professora dels alumnes de 0 a 6 anys d'una escola de música.	X	
2	La promoció del disc <i>Un pas i neu i un pas</i> serà divendres, dissabte i diumenge.		X
3	Algunes de les aficions actuals de l'Anna Roig són la dansa africana i el cinema francès.		X
4	L'SCAN és una exposició sobre el talent fotogràfic de deu artistes.		X
5	Dos vespres, de dies diferents, anirà al concert de Joan Colomo i a veure la pel·lícula <i>Les senyorettes de Rochefort</i> .		X